

BAZNĪCAS LAULĪBAS CIVILTIESISKAIS NODROŠINĀJUMS

CIVIL GUARANTEE OF THE CHURCH'S MARRIAGE

Zane Romane

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, zanenovika4@inbox.lv, Rēzekne, Latvija

Zinātniskā vadītāja: **Līga Mazure** Dr.iur. asociētā profesore

Abstract. *Marriage has existed as a method of regulating relations since the beginning of humanity. In Latvia, marriage can be concluded at a registry office or by the clergy. During the study it was found out that concluding a marriage in church and civil marriage is contradictory. It is possible that a married couple that concluded their marriage in church get divorced in accordance with the civil law, but in accordance with the canon law they are still married.*

Keywords: *civil marriage, civil registry office, marriage in church, religion, state.*

Ievads

Laulība kā attiecību regulēšanas metode pastāv jau kopš pašiem cilvēces pirmsākumiem. Sākotnēji kā grupu laulība, kas pastāvēja starp ģimenes locekļiem, līdz locekļu skaits, kas bija tiesīgs laulāties, sašaurinājās, pakāpeniski kļūstot par vīrieša un sievietes savienību. Viduslaikos, kad Baznīcai bija vislielākā ietekme, laulības noslēgšanas kārtība un šķiršana tika regulēta saskaņā ar Baznīcas likumiem, kas laulību noteica kā nešķiramu sievietes un vīrieša savienību. Līdz ar Franču revolūciju tika ieviestas būtiskas izmaiņas laulību institūtā, kas ieviesa civillaulību kā alternatīvu laulības noslēgšanas veidu ar tiesībām šķirt laulību.

Mūsdienās saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem Latvijā laulību iespējams noslēgt dzimtsarakstu iestādē vai pie garīdznieka (*Kudeikina, 2015., 404.lpp.*). Respektīvi, valsts ir piešķirusi indivīdam rīcības brīvību attiecībā uz laulības noslēgšanu. Sākot no 2013.gada līdz 2015.gadam noslēgto laulību skaits pieaug, kas nozīmē, ka tendence reģistrēt kopdzīvi palielinās. Tomēr vēsture apliecina, ka abu laulību institūtu rašanās laiks bija atšķirīgs, un, izpratne, bija atkarīga no tā laika sabiedrības uzskatiem un valstī dominējošās varas. Līdz ar to, praksē rodas problēmas, attiecībā uz laulības šķiršanu, kas pēc baznīcas uzskatiem nav šķirama, tomēr indivīdi turpina noslēgt jaunas civillaulības, neizšķirot Baznīcas laulību.

Raksta mērķis ir analizēt baznīcas laulību civiltiesisko nodrošinājumu, konstatēt pastāvošas problēmas un piedāvāt tām konkrētu risinājumu. Pētījuma objekts ir Baznīcas laulība, savukārt pētījuma priekšmets ir Katoļu baznīcas laulība. Pētījuma mērķa īstenošanai tika izvirzīti sekojoši uzdevumi: noskaidrot laulību vēsturi un to attīstību līdz mūsdienām; analizēt baznīcas laulības jēdzienu; analizēt baznīcas laulības noslēgšanas procesu; noskaidrot baznīcas laulības anulēšanas pamatus.

Pētījuma hipotēze: Baznīcas laulības principi valsts un baznīcas regulējumā ir atšķirīgi.

Pētījuma veikšanai autore izmantoja tādas speciālās pētījuma metodes kā semantiskā metode, lai noskaidrotu baznīcas laulības jēdzienu; gramatiskā metode, lai analizētu baznīcas laulības jēdzienu; sistēmiskā metode, lai izvērtētu baznīcas laulības vietu Civillikumā; analītiskā metode, lai veiktu baznīcas laulības analīzi, vērtējot ar baznīcas laulības saistīto normatīvo regulējumu, juridiskās prakses atziņas un tiesību zinātnieku viedokļus no domāšanas formu un loģikas likumu viedokļa; vēsturiskā metode, lai izpētītu laulības vēsturi un attīstību līdz mūsdienām; teleoloģiskā metode, lai veiktu baznīcas laulības analīzi, vadoties no tā izveidošanas un realizācijas mērķiem; salīdzinošā metode, veidojot secinājumu par baznīcas laulību, vadoties no dažādu viedokļu, atziņu, normatīvo aktu un juridiskās prakses materiālu salīdzinājuma.

1. Laulības jēdziens un vēsturiskā attīstība

Laulības institūts ir piedzīvojis garu evolūcijas ceļu pastāvīgi mainīgajā vidē. Sākotnēji tā bija grupu laulība. Turpmāk grupu laulības forma izzūd un paliek nestabils saistīts laulātais pāris. Romiešu laikos pastāvēja 3 laulības formas, kuru noslēgšanas process bija atšķirīgs. Pieeja laulību institūtam bija lietišķa, kā arī laulības izpratne starp kristiešiem un pagānu romiešiem dažāda. Pēc kristiešu domām, laulības institūts bija nešķirams, savukārt pēc pagānu domām šķirams. Viduslaikos laulību paražu veidā, nomainīja baznīcas laulība, kurai tika piešķirta sakramenta vērtība. Tā tika definēta kā vīrieša un sievietes savienība, kuras mērķis bija radīt pēcnācējus. Kristīgā baznīca uzsvēra laulības institūta svarīgumu un svētumu, taču neņēma vērā laulāto intereses un neatzina šķiršanu. Izpratne par laulību kā svētu sakramentu juridiski tika grozīta 1789.gadā Lielās franču revolūcijas laikā, ieviešot civilo jeb laicīgo valsts reģistrēto laulību bez sakramenta (*Birziņa, 1989., 49.lpp.*). Mūsdienās pašiem laulātiem atstāta iespēja izvēlēties, kur slēgt laulību - fakultatīvā sistēma. Līdz ar to, ir pamatoti norādīt, ka attīstoties cilvēktiesību idejām, sabiedrība nonāca pie kompromisa, kas indivīdam ļauj brīvi izvēlēties laulības noslēgšanas formu un vietu.

Pēc Romas katoļu Baznīcas uzskatiem, Baznīcas laulība ir sakraments, kurā Dievs svētī vīrieti un sievieti, dodot viņiem tiesības laulāto kopdzīvei, kā arī žēlastības, kas palīdz veikt laulāto pienākumus. Baznīca sakramentu definē kā Kristus iestādītu svētu kalpošanu (*Luters, 2006.*). Savukārt žēlastība ir viena no Dieva īpašībām - līdzjūtības, labsirdības un piedošanas gars (*Pēdējo dienu svēto Jēzus Kristus Baznīca, 2017.*). Sakramentu un žēlastību laulātajam pārim spēj sniegt Dievs, jo tikai Dievs pēc Baznīcas uzskatiem ir augstākā vara, kam piemīt īpašs spēks. Respektīvi, šīs īpašības raksturo tikai Baznīcas laulību, tās nav attiecināmas uz dzimtsarakstu nodaļā noslēgtu laulību, jo tā tiek reģistrēta ārpus baznīcas likumiem.

Kā norāda jēdziena definējums Baznīcas laulība ir iespējams tikai starp divām bioloģiski atšķirīgu dzimumu personām: vienam jābūt vīrietim, bet otrai – sievietei (*Boļšakovs, 2018.*). Faktiski, laulību var noslēgt divi pretēji dzimumi, kas nākotnē spēs radīt pēcnācējus, jo viens no galvenajiem Baznīcas laulības mērķiem ir dzimtas turpināšana. Arī Civillikums atbalsta laulību starp pretēja dzimuma pārstāvjiem to nosaka Civillikuma 35.panta otrā daļa, kas aizliedz laulību starp viena dzimuma personām (*Civillikums, 1937., 35.p. 2.d.*). Minētā rezultātā var secināt, ka gan Baznīcas laulība, gan civilaulība aizliedz noslēgt laulību viendzimuma pāriem.

No iepriekš minētā var izprast, ka baznīcas laulība ir cieši saistīta ar Kristu. To apstiprina arī Katoliskās baznīcas katehisma 1661 kanons, kas nosaka, ka laulības sakraments nozīmē Kristus un Baznīcas vienotību. Tas dāvā laulātajiem žēlastību mīlēt vienu otru ar mīlestību, ar kādu Kristus mīlēja savu Baznīcu (*Rīgas Augstākais Reliģijas zinātņu institūts, 1992., 1659.*). Tātad Kristus mīlestība pret baznīcu tiek pielīdzināta mīlestībai starp laulātajiem. Kristus vēlējās, lai vīri mīl sievas, tāpat kā Kristus mīlēja Baznīcu (*Bībeles biedrība, 2014.*). Atšķirībā no Baznīcas laulības romiešu tiesības neatzīst valsts iejaukšanos, lai saglabātu laulību, jo uzskata, ka pušu brīva griba šķirties neietekmē valsts un sabiedrības intereses (*Osipova, 2004., 161.lpp.*). Līdz ar to ir pamatoti norādīt, ka valsts neregulē savstarpējo mīlestību laulāto starpā atšķirībā no Baznīcas. Valsts to atstāj pašu cilvēku ziņā, jo tas ir pārāk personiski.

Baznīcas laulība ir Dieva radīts iedibinājums, kurā darbojas Dieva likumi jeb kanoni, piemēram, Kanonisko tiesību kodekss, Svētie raksti, 10 Dieva baušļi u.c., kas ir autonomi no valsts tiesībām. Savukārt civilaulību ir valsts iedibināta laulība, kuru, galvenokārt, regulē tādi normatīvie akti kā Civillikums, Civilprocesa likums un Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likums. Abās laulības formās, laulība ir iespējama starp divām bioloģiski atšķirīgu dzimumu personām, kas spēs nākotnē radīt pēcnācējus. Tas nozīmē, ka gan civilaulība, gan baznīcas laulība aizsargā vīrieša un sievietes savienību. Baznīcas laulība ietver sevī tiesības un pienākumus, kuru pārkāpumu gadījumā jāatbild Dieva priekšā par izdarīto grēku jeb brīvas gribas veiktu apzinātu

un morāli ļaunu rīcību, savukārt valsts pārkāpumu gadījumā piemēro likumā paredzētās sankcijas.

Rezumējot jāteic, ka Baznīcas laulība ir no viduslaikiem saglabājusies laulības noslēgšanas forma. Ņemot vērā, ka Baznīcas laulība kā fakultatīva laulības noslēgšanas forma ir ieviesta jau krietnu laiku iepriekš, Baznīcas laulība joprojām nav definēta Civillikumā. Mūsdienās izpratne par laulību valstij un Baznīcai ir atšķirīga. Baznīca vairāk iejaucas laulāto personiskajās attiecībās nekā valsts, tādējādi tiek ierobežota privātās dzīves neaizskaramība.

2. Baznīcas laulības noslēgšana

Attiecībā uz laulības noslēgšanas formu atšķir divas formas: baznīcas laulību un civillaulību. Ar saderināšanos divu dažādu dzimumu personām tiek radītas attiecības, kas parasti beidzas ar laulības noslēgšanu. Tomēr saderināšanos nav ne laulības noslēgšanas priekšnoteikums, ne arī tā elements. Tāpēc laulību var noslēgt, neievērojot saderināšanos procedūru (*Načisčionis, Veikša, 2017., 197.lpp.*). Civillikums neparedz to kā obligātu priekšnoteikumu, lai noslēgtu laulību (*Vēbers, 2000., 10.lpp.*). Arī Baznīcas laulībai tas nav obligāts priekšnoteikums, bet ļoti ieteicams.

Latvijā, jaunais pāris, neatkarīgi no tā, kurā vietā vēlas noslēgt laulību, sākotnēji dodas uz dzimtsarakstu nodaļu un personīgi iesniedz dzimtsarakstu iestādei noteikta parauga abu parakstītu kopīgu iesniegumu. Iesniedzot iesniegumu, tās uzrāda derīgu personu apliecinošu dokumentu. Laulības reģistra ierakstā norāda: laulības noslēgšanas datumu; tās dzimtsarakstu iestādes nosaukumu, kura reģistrē laulību; laulības noslēgšanas vietu; laulāto vārdu, uzvārdu pirms laulības noslēgšanas, uzvārdu pēc laulības noslēgšanas, personas kodu (ja tāds ir piešķirts), ģimenes stāvokli, dzīvesvietu, dzimšanas datumu un vietu, valstisko piederību, tautību; kurā laulībā (pēc skaita) stājas katrs laulātais; dokumentu, kas apliecina iepriekšējās laulības izbeigšanos, ja persona bijusi laulībā; liecinieku vārdu, uzvārdu, personas kodu vai dzimšanas datumu; laulības apliecības numuru (*Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likums, 2012., 17.p.*). Laulību noslēdz ne agrāk kā viena mēneša un ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā pēc iesnieguma un citu laulības noslēgšanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas dzimtsarakstu nodaļā, ja laulības noslēgšanai nav šā likuma 32., 35., 37. un 38.pantā norādīto šķēršļu (*Civillikums, 1937., 41.p.*).

Latvijā reģistrēt laulību ar juridiskām sekām var ev. luterāņu, Romas katoļu, pareizticīgo, vecticībnieku, metodistu, baptistu, septītās dienas adventistu vai Mozus ticīgo (jūdaistu) konfesijas (*Civillikums, 1937., 51.p.*).

Visas citas konfesijas, kas nav noteiktas likumā, nav tiesīgas noslēgt laulību. Tomēr, ja praksē rodas šādi gadījumi, tad laulība netiek atzīta par noslēgtu.

Baznīca nosaka tādus šķēršļus kā vecums, kopdzīves impotence, esoša laulība, reliģija, svētības pakāpe, mūžīgās šķīstības svētsolījums, nebrīva griba, laulātā drauga nonāvēšana, radniecība, svainība, publiskā piederība, aprūpes forma (*Katoliskā Baznīca, 1983., 1090.-1094.*). Savukārt, valsts nosaka tādus šķēršļus kā laulības vecuma nesasniegšana, laulība radnieku starpā, laulība starp viendzimuma personām, laulība starp adoptētāju un adoptēto, divlaulība, laulība aizbildnim ar aizbilstamo (*Civillikums, 1937., 32.-38.p.*).

No iepriekš analizētā, tiek secināts, ka Kanonisko tiesības ietver vairāk šķēršļu nekā Civillikums. Respektīvi, slēdzot laulību Baznīca ir noteikts vairāk ierobežojumu nekā dzimtsarakstu nodaļā. Atšķirībā no Baznīcas kanoniem, kas ir nemainīgi jau no viduslaikiem, Civillikumā ietvertie šķēršļi laika gaitā samazinās, to liecina 34.panta, 39.panta izslēgšana no Civillikuma. Šie panti ietvēra tādus šķēršļus kā aizliegta laulība personām, kuras tiesa atzinusi par rīcības nespējīgām gara slimības vai plānprātības dēļ, aizliegums sievietei stāties laulībā, iekams nebija pagājušas 306. dienas no iepriekšējās laulības izbeigšanās (*Civillikums, 1937., 34.-39.p.*).

Kanoniskās tiesības pie šķēršļiem neietver aizliegumu laulāties aizbildnības aprūpes formai, kas piemīt Civillikumam. Savukārt Civillikumam nepiemīt reliģiska rakstura šķēršļi kā reliģija, svētības pakāpe, mūžīgas šķīstības svētsolījums, laulātā drauga nonāvēšana, kopdzīves impotence un svainība. Katoļu Baznīcas laulības šķēršļi ir noteikti reliģisku aizspriedumu dēļ, savukārt civilaulībai ir noteikti minimāli šķēršļi, bioloģisku, morālu, u.c. apstākļu dēļ.

Rezumējot visu iepriekš minēto, Baznīcas noslēgšanas kārtība un šķēršļi ir atšķirīgi no valsts tiesībām, tādējādi tiek konstatētas pretrunas starp abiem laulību institūtiem, kas rada neviennozīmīgu laulības noslēgšanas procesu. Autore uzskata, ka ņemot vērā, ka cilvēktiesību nozīme pieaug, turpmāk Baznīcā noslēgto laulību skaits varētu palielināties.

3. Baznīcas laulības anulēšana

Jau no viduslaikiem kristieši uzskatīja, ka laulība nav šķirama, jo – ko Dievs ir savienojis, cilvēkiem nebūs šķirt (*Bibles Cripture, 2004.*). To nosaka arī kanoni, kas apgalvo, ka būtiskās laulības īpašības ir vienība un nešķiramība, kas kristīgajā laulība sakramenta dēļ iegūst īpašu stiprumu (*Katoliskā Baznīca, 1983., 1056.*). Līdz ar to ir pamats apgalvot, ka baznīcas uzskats par laulības nešķiramību atšķiras no romiešu civiltiesību klasiskā uzskata par laulības līgumu, kurš ir laužams, tāpat kā jebkurš cits civiltiesisks līgums. Baznīcas uzskats par laulības saišu nesagraujamību pastāv joprojām.

Katoļiem derīga laulība nav šķirama, tomēr ir gadījumi, kad to var atzīt par nederīgu jeb nelikumīgu. Šo funkciju īsteno Baznīcas tiesa. Baznīcas tiesa ir katoļu Baznīcas izveidota iekšēja institūcija, kas nodarbojas ar to lietu izskatīšanu un izmeklēšanu, kas ir Baznīcas kompetencē. Lielākā daļa lietu, ko izskata šīs tiesas, saistās ar laulības neesamību. Latvijas Republikas teritorijā darbojas divas tiesas – Rīgas Metropolijas un Starpdiecēžu tiesa, kuras jurisdikcijā ir pakļautas trīs to izveidojušās diecēzes – Liepājas, Jelgavas un Rēzeknes-Aglonas (*Rīgas arhidiecēzes portāls, 2014.*). Respektīvi, Latvijā Baznīcas tiesa ir pieprasīta, jo sabiedrība vēlas šķirt laulību ne tikai valsts priekšā, bet arī Dieva priekšā. Šādu gribu var pamatot, pirmkārt, ar to, ka bijušie laulātie jau ir izveidojuši jaunas ģimenes, bet tās Baznīca neatzīst par derīgām. Otrkārt, indivīds var būt ticīgs un grib, lai viņa rīcība ir saskaņā ar Baznīcas likumiem.

Savukārt civilaulība ir šķirama. Laulības šķiršanas gadījumā Civillikuma 69.panta pirmā daļa paredz tos divus tiesību subjektus, kuri var šķirt spēkā esošu laulību, un tie ir Latvijas Republikas tiesa un notārs. Aplūkojot laulības šķiršanas institūtu, būtiski pievērst uzmanību apstāklim, ka laulību šķirt likums atļauj tikai tajā gadījumā, ja tā izirusi. Tātad vienlaicīgi ir jāpastāv diviem apstākļiem- nepastāv laulāto kopdzīve un nav sagaidāms, ka laulātie to atjaunos. Laulāto kopdzīve var nepastāvēt arī gadījumā, ja laulātie dzīvo kopīgā mājoklī, kā to paredz Civillikuma 73.pants. Šobrīd laulības šķiršanas gadījumā nošķirami divi pamati- ja laulātie dzīvo šķirti vairāk par trim gadiem un ja laulātie dzīvo šķirti mazāk nekā trīs gadus. Gadījumos, kad laulātie dzīvo šķirti mazāk nekā trīs gadus, Civillikuma 74.panta pirmā daļa nosaka papildu pamatus, kad tiesa var šķirt laulību. Būtiskākais no tiem, kas tiesu praksē ļaus skaidri balstīties kritērijos lēmuma pieņemšanai- laulības iziršanas iemesls ir laulātā fiziska, seksuāla, psiholoģiska vai ekonomiska vardarbība pret laulāto, kas pieprasa laulības šķiršanu, vai pret viņa bērnu vai laulāto kopīgu bērnu. Tomēr, ja papildus šiem pamatiem izšķirami citi prasījumi, jo īpaši mantas sadale, saistībā ar nekustamo īpašumu, laulības šķiršanas process var ieilgt (*Načisčionis, Veikša, 2017., 198.lpp.*).

Katoļu laulību var atzīt par nederīgu, ja ir bijuši šķēršļi, kas bija aplēpti un netika pamanīti pirms laulības noslēgšanas. Jāatzīmē, ka tā nav likumīga jau no paša sākuma nevis no brīža, kad tika atklāti šķēršļi. Laulības nederīgums nozīmē laulības neesamību. Civillikums arī nosaka gadījumus, kad laulība atzīstama par neesošu. Laulības spēkā neesamības pamatā ir laulības formas neievērošana vai arī likumā noteikto prasību laulības noslēgšanai pārkāpšana jeb šo prasību neievērošana un nepildīšana. Laulības formas pārkāpumus nosaka CL 60.pants.

Laulību var atzīt par neesošu tajos gadījumos, kad par iemeslu tam ir likumā atrunātie šķēršļi laulības noslēgšanai (*Načisčionis, Veikša, 2017., 198.lpp.*).

Kanonisko tiesību kodekss nosaka tādas neesamības pamatus kā psihiskās dabas iemeslu dēļ nevar uzņemties laulības būtiskos pienākumus, kļūda par kādas personas īpašību, viltus, kļūdains spriedums par laulātā uzticību, kļūdīšanās attiecībā uz laulības nešķiramību, kļūdains spriedums par laulības sakramentalitāti, laulāto uzticības izslēgšana ar apzinātu gribas aktu, apzināta bērnu izslēgšana no laulības, laulības izslēgšana ar apzinātu gribas aktu, laulības patstāvības izslēgšana ar apzinātu gribas aktu, nākotnes nosacījums (*Katoliskā Baznīca, 1983., 1099.*). Savukārt, valsts par neesošu atzīst laulību, kura netika noslēgta ar dzimtsarakstu nodaļas amatpersonas vai garīdznieka starpniecību; fiktīvi noslēgta laulība; laulība, kas noslēgta laulātajiem nesasniedzot likumā noteikto vecumu; laulība, kuras noslēgšanas laikā viens no laulātajiem bijis tādā stāvoklī, ka nav varējis saprast savas darbības nozīmi vai to vadīt; laulība, kas aizliegta laulāto radniecības dēļ, laulība, kuras noslēgšanas laikā viens no laulātajiem atradies citā laulībā (*Civillikums, 1937., 59.-64.p.*). Respektīvi, valsts tiesības nosaka atšķirīgus laulības neesamību pamatus nekā kanoniskās tiesības. Kā arī Kanonisko tiesību neesamības pamatu uzskaitījums ir lielāks nekā valsts tiesībās.

Civillaulība izbeidzas četros gadījumos - sakarā ar viena vai abu laulāto nāvi, ar viena laulātā izsludināšanu par mirušu, laulību atzīstot par neesošu un laulību izšķirot. Saskaņā ar pašlaik spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem laulību var izšķirt, ceļot prasību par laulības šķiršanu pēc viena vai abu laulāto pieteikuma, bet šķirt var tikai tādu laulību, kas noslēgta likumā paredzētajā kārtībā. Laulības šķiršanu var lūgt tikai paši laulātie vai viņu speciāli pilnvarotas personas, un laulība ir šķirta no dienas, kad spriedums par laulības šķiršanu ir stājies likumīgā spēkā. Ar laulības šķiršanu izbeidzas laulāto savstarpējās tiesības, pienākumi un laulāto mantisko attiecību režīms. Laulības šķiršanas faktu bijušie laulātie var pierādīt ar tiesas spriedumu lietā par laulības šķiršanu, civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestādes izdotu laulības šķiršanas apliecību, izziņu par laulības noslēgšanu, kurā laulības šķiršanas gadījumā ir atzīme, ka laulība ir šķirta (*Rušeniece, 2010., 15.lpp.*).

Rezumējot visu iepriekš minēto, Baznīcas laulības izbeigšanās process ir atšķirīgs no valsts tiesībās noteiktā. Kā arī laulības neesamības pamati ir pretrunīgi, kas Kanoniskajās tiesībās ir noteikti lielākoties indivīda neuzmanības dēļ, savukārt valstij laulības formas neievērošanas vai morālu, bioloģisku apstākļu dēļ.

Secinājumi un priekšlikumi

Pētījuma rezultātā autore ir nonākusi pie sekojošiem secinājumiem un priekšlikumiem:

1. Civillikumā nav definēta Baznīcas laulība. Tādējādi, lasot Civillikumu, katram indivīdam rodas savs viedoklis par Baznīcas laulību. Kā rezultātā nav vienotas izpratnes par Baznīcas laulību. Kā arī Civillikumā netiek norobežota Baznīcas laulība no civillaulības, kuru noslēgšanas kārtība ir atšķirīga.

Autore piedāvā papildināt Civillikumu ar 40.¹ pantu sekojošā redakcijā:

„40.¹ *Baznīcas laulība ir likumīgi noslēgta sievietes un vīrieša savienība, pēc 51.pantā noteikto konfesiju noteikumiem, ko veic garīdznieks.*”

2. Civillikumā ir noteiktas minimālas prasības, kuras ir nepieciešamas ievērot, lai baznīcā noslēgta laulība radītu tiesiskās sekas. Baznīcas laulības ceremonija tiek atstāta baznīcas ziņā.
3. Baznīcas laulības izbeigšanās process pašlaik nav noteikts valstī. Tādējādi liela sabiedrības daļa noslēdz jaunas civillaulības, neizšķirot Baznīcas laulību. Šāda situācija rada negatīvas sekas, pirmkārt, tas liedz laulātajiem otrreiz noslēgt laulību Baznīcā. Otrkārt, tiek grauta Baznīcas laulības autoritāte. Līdz ar to autore piedāvā valstiski nostiprināt baznīcas laulības šķiršanu Civillikumā.

Autore piedāvā papildināt Civillikumu ar 69.¹ pantu sekojošā redakcijā:

“69.¹ Baznīcā noslēgta laulība ir šķirama Baznīcas tiesā, pēc attiecīgās konfesijas noteikumiem”.

Izmantotā literatūra un avoti

1. *Civillikums* (1937. 6.febr.). Latvijas Republikas likums. *Valdības Vēstnesis*, Nr. 41.
2. *Civilstāvokļa aktu reģistrācijas likums* (2012. 29.nov.). Latvijas Republikas likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 197.
3. Bibles Cipture (2004). *The Gospel of St. Matthew*. Retrieved 05.04.2019 from <http://biblescripture.net/Matthew.html>
4. Birziņa, L. (1989). *Lielā Franču buržuāziskā revolūcija*. Rīga: Avots. 198 lpp.
5. Bībeles biedrība (2014). *Vēstule ebrejiem*. <http://www.bibelesbiedriba.lv/latviesu-bibele/ebrejiem/vestuleebrejiem.htm>, sk. 12.04.2018.
6. Boļšakovs, I.M. (2018. 16.febr.). *Katoliskās laulības noslēpums*. <https://www.satori.lv/article/katoliskas-laulibas-noslepums>, sk. 26.02.2018.
7. Kudeikina, I. (2015). Laulības noslēgšanas institucionālās piekritības problēmas. *Politiskās, ekonomiskās, sociālās un tiesiskās sistēmas transformācijas Latvijā un pasaulē*. Rīga: Rīgas Stradiņu universitāte., 404.lpp.
8. Luters, M. (2006). *Mazā katehisma skaidrojums: Kas ir sakraments?* <http://www.janabaznica.lv/luters/maza-katehisma-skaidrojums/4-nodala/kas-ir-sakraments/>, sk. 06.02.2018.
9. Načisčionis, J., Veikša, I. (zin.red.), (2017). *Latvijas Tiesību sistēma*. Kolektīvā monogrāfija. Rīga: SIA “Biznesa augstskola Turība”. 422 lpp.
10. Osipova, S. (2004). *Viduslaiku tiesību spogulis*. Rīga: Tiesu namu aģentūra. 408 lpp.
11. Pēdējo dienu svēto Jēzus Kristus Baznīca (2017). *Svēto rakstu ceļvedis*. <https://www.lds.org/scriptures/gs/merciful-mercy?lang=lav>, sk. 06.04.2018.
12. Rīgas arhidiecezes portāls (2014). *Baznīcas tiesa*. <http://katolis.lv/baznica-latvija/baznicas-tiesa.html>, sk. 05.04.2018.
13. Rīgas Augstākais Reliģijas zinātņu institūts (1992). *Katoliskās Baznīcas katehisms*. <http://www.rarzi.lv/ejietunmaciet/Katehisms/index.html>, sk. 05.04.2019.
14. Rušeniece, D. (2010. 10.aug.). Pārmaiņas bezstrīdus laulības šķiršanu lietu izskatīšanā. *Jurista Vārds*, Nr.32.
15. Vēbers, J. (2000). *LR Civillikuma komentāri. Ģimenes tiesības*. Rīga: Mans īpašums. 174 lpp.
16. Katoliskā Baznīca (1983). *Kanonisko tiesību kodekss*.

Summary

The author's aim was to analyze civil protection of church marriages, to identify existing problems and to offer a solution. The hypothesis of this work- church marriage principles differ in state and church regulation – was approved during the work. After studying and analyzing all the literature, normative acts, legal practice materials, several conclusions were drawn out, confirming that the goal of the work was successfully achieved and the hypothesis of the research was confirmed.

1. Church marriage is not defined in the Civil Law. Thus, when reading the Civil Law, each individual has an opinion on the marriage of the Church. As a result, there is no common understanding of Church marriage.

The author proposes to supplement the Civil Law with Article 40.1 in the following wording: “40.1 The marriage of the Church is a legally concluded union of a woman and a man, in accordance with the rules of the confession laid down in Article 51 by a cleric”.

2. The Civil Law lays down minimum requirements which are necessary to comply with in order to create legal consequences for a marriage entered into in a church. The church's marriage ceremony is left to the church.
3. The process of divorcing a marriage in the country is uncertain. Thus, a large part of society concludes new civil marriages without ending the Church's marriage. Such a situation has negative consequences; firstly, it prevents spouses from entering into a second marriage in the Church. Secondly, the authority of the Church's marriage is being undermined. The author therefore proposes to strengthen the divorce of the church in the Civil Law.

The author proposes to supplement the Civil Law with Article 69.1 in the following wording:
„69¹. *A marriage concluded in the Church shall be distinguished in the Church Court, on the terms of the respective denomination*”.